

Warszawa, 26 stycznia 2001 r.

**Opinia prawna**  
**w sprawie skargi konstytucyjnej p. A. K, skierowanej do Trybunału**  
**Konstytucyjnego (sygn. akt SK. 14/2000)**

Stosownie do zlecenia z dnia 5 grudnia 2000 r. uprzejmie przedstawiam następującą opinię w sprawie skargi konstytucyjnej p. A. K. z dnia 23 maja 2000 r., zawierającej wniosek o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją art. 61 ust. 4 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej i ich rodzin (Dz. U. nr 53, poz. 214 z późn. zm.).

Zdaniem Skarżącego, art. 61 ust. 4 cyt. wyżej ustawy podważa zaufanie obywateli do państwa oraz stanowionego przezeń prawa oraz pozostaje w sprzeczności z zasadą sprawiedliwości społecznej. Nadto, dyspozycja tego przepisu narusza zasadę równości wobec prawa. W konsekwencji, wywodzi Skarżący, art. 61 ust. 4 jest niezgodny z art. 2 i art. 32 Konstytucji.

1. Ocenę zasadności skargi należy poprzedzić w miarę uporządkowaną informacją o stanie prawnym, normującym niektóre uprawnienia emerytalne funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, a następnie Policji.

Do czasu wejścia w życie zaskarżonej regulacji prawnej (26 maja 1994 r.) obowiązywała ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. nr 46, poz. 210 z późn. zm.). Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy, emerytura przysługiwała funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, który w dniu zwolnienia posiadał 15 lat służby w Milicji Obywatelskiej. Z kolei art. 8 ust. 1 stanowił między innymi, że na równi ze służbą w Milicji Obywatelskiej traktuje się:

1) czynną służbę wojskową pełnioną w Ludowym Wojsku Polskim po dniu 22 lipca 1944 r., **z wyjątkiem ćwiczeń wojskowych i przeszkolenia** (podkr. W.P.);

2) zasadniczą służbę wojskową pełnioną w Ludowym Wojsku Polskim po dniu 22 lipca 1944 r., jeżeli przyjęcie do służby w Milicji Obywatelskiej nastąpiło przed upływem 6 miesięcy od zwolnienia ze służby wojskowej.

Okres przeszkolenia wojskowego nie podlegał więc zaliczeniu do stażu czynnej służby wojskowej, uprawniającego do emerytury przysługującej funkcjonariuszowi MO. Według art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. nr 44, poz. 220 z późn. zm.) przeszkolenie wojskowe odbywało się w jednostkach wojskowych w czasie wolnym od zajęć w szkole lub po zakończeniu ostatniego roku nauki; przeszkolenie to mogło być połączone z odbywaniem obowiązkowej praktyki objętej programem nauczania szkoły. W myśl art. 84 ust. 2, łączny czas trwania przeszkolenia wojskowego nie mógł przekraczać 3 miesięcy. Jednakże Rada Ministrów mogła, stosownie do potrzeb obronności, przedłużyć czas trwania szkolenia do dwunastu miesięcy, na okres po zakończeniu ostatniego roku nauki.

Dokonana w 1979 r. nowelizacja ustawy o powszechnym obowiązku obrony PRL wprowadziła zmiany m. innymi w zakresie przeszkolenia wojskowego. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 84 ust. 1 pkt 2 tej ustawy, przeszkolenie może odbywać się także po „ukończeniu studiów”. Nadto, znowelizowana ustawa odróżnia przeszkolenie wojskowe krótkotrwałe (do trzech miesięcy) od przeszkolenia długotrwałego, trwającego do dwunastu miesięcy (art. 86 ust. 2).

Ustawowe wyodrębnienie przeszkolenia wojskowego długotrwałego nie mogło mieć wpływu na interpretację treści art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej (...), który to przepis obowiązywał do momentu wejścia w życie zaskarżonej ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...). **Przeszkolenie wojskowe,**

**bez względu na czas trwania, nadal nie podlegało zaliczeniu do stażu traktowanego na równi ze służbą w Milicji Obywatelskiej.**

Obowiązująca obecnie ustawa z dnia 18 lutego 1994 r. przewiduje, że emerytura policyjna przysługuje funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, który w dniu zwolnienia posiada 15 lat służby w Policji, Urzędzie Ochrony Państwa, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej lub w Służbie Więziennej (art. 12). Jako równorzędna ze służbą w Policji jest traktowana między innymi służba wojskowa uwzględniana przy ustalaniu prawa do emerytury wojskowej (art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy).

Zaskarżony przepis art. 61 ust. 4 ustawy, o której wyżej mowa, stanowi, że funkcjonariuszom zwolnionym ze służby przed dniem wejścia w życie ustawy, którym na podstawie przepisów dotychczasowych prawo do zaopatrzenia emerytalnego nie przysługiwało, prawo to nie przysługuje również na podstawie „nowej” ustawy.

**2. Skarga p. A. K. jest, moim zdaniem, bezzasadna.** Przyjęte w zaskarżonym art. 61 ust. 4 ustawy rozwiązanie nie narusza zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2 Konstytucji) ani zasady równości wobec prawa (art. 32 ustawy zasadniczej). Obejmuje ono wszystkich bez wyjątku funkcjonariuszy, którzy zostali zwolnieni ze służby przed dniem 26 maja 1994 r. i do tego momentu nie nabyli uprawnień na podstawie przepisów cytowanej już ustawy z 1959 r. **Przepis art. 61 ust. 4 jednakowo traktuje wszystkich funkcjonariuszy, zwolnionych ze służby przed wejściem w życie nowej ustawy emerytalnej.** Mianowicie, nie nabywają oni prawa do emerytury na podstawie tej ustawy, jeżeli prawo to nie przysługiwało im na podstawie przepisów dotychczasowych.

**Wbrew twierdzeniu Skarżącego, jednakowe potraktowanie podmiotów, legitymujących się tą samą cechą istotną, jest zgodne z konstytucyjną zasadą równości.** Trybunał Konstytucyjny już wielokrotnie wypowiedział się na ten temat. W jednym z ostatnich orzeczeń stwierdza, że „zasada równości polega na tym, że wszystkie podmioty prawa charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą istotną (relewantną) powinny być traktowane równo, a więc według jednakowej miary, bez różnicowań zarówno dyskryminujących, jak i faworyzujących. Oceniając regulację prawną z punktu widzenia zasady równości należy rozważyć, czy można wskazać wspólną cechę istotną uzasadniającą równe traktowanie podmiotów prawa, biorąc pod uwagę treść i cel danej regulacji prawnej” (wyrok z dnia 18 kwietnia 2000

r. sygn. K.23/99 – OTK ZU nr 3 z 2000 r., s. 450). Nietrudno zauważyć, że wspólną cechą istotną funkcjonariuszy, o których mowa w art. 61 ust. 4 ustawy, jest to, że zostali oni zwolnieni ze służby przed wejściem w życie nowej ustawy i nie nabyli do tego czasu uprawnień emerytalnych na podstawie przepisów dotychczasowych.

Uznając, że opiniowany art. 61 ust. 4 ustawy nie narusza zasady równości, należy przyjąć, iż przepis ten nie jest niezgodny także z zasadą sprawiedliwości społecznej. Jak bowiem zauważył Trybunał Konstytucyjny, sprawiedliwość „wymaga, aby zróżnicowanie prawne poszczególnych podmiotów (ich kategorii) pozostawało w odpowiedniej relacji do różnic w sytuacji tych podmiotów” (orzecz. z dnia 6 kwietnia 1993 r. sygn. K.7/92 – K. Działocha, St. Paweła: OTK 1986-1993 r., s. 1054-1055). W innym orzeczeniu T.K. wyraził pogląd, że **prawo sprawiedliwe** (podkr. W.P) „nie może obyć się bez określonych klasyfikacji prawnych wprowadzających określone rozróżnienia za pośrednictwem norm adresowanych do pewnych tylko grup i klas obywateli” (*ibid.* s. 430). W konsekwencji, rozumowanie „na temat równości w prawie sprowadza się (...) do oceny przyjęcia danego kryterium klasyfikacji za uzasadnione i sprawiedliwe” (*ibid.* s. 430). Moim zdaniem, przyjęte w zaskarżonym przepisie kryterium negatywne (brak uprawnień emerytalnych nabytych na podstawie ustawy z 1959 r.), stanowiące podstawę wyodrębnienia grupy funkcjonariuszy, którzy nie nabywają prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy z 1994 r., nie może być uznane za niesprawiedliwe lub podważające zaufanie obywateli do państwa i stanowionego prawa.

W konkluzji, podtrzymuję ocenę o bezzasadności zarzutów podniesionych w skardze.

*Sporządził: Witold Pawełko*